ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

10 ДИНАРА 1952

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XVI — Број 106 — Субота, 9 јануар 1954

ПАЈА ПАТАК

1. КАКВО ЧУДНО МЕСТО!
ГРАДСКО ЂУБРИШТЕ

2. ЈОЈ! ЗАШТО СВЕТ БАЦА ОВАКО ДОБРЕ СТВАРИ?
ГЛЕ ОВО!

3. ДЕЦО! МОЖЕ ЛИ ОД ОВОГ ФЕДЕРА ДА СЕ НЕШТО НАПРАВИ?
СВЕ ШТО ЗАЖЕЛИШ!

4. ХЕЈ, ДЕЦО, А ШТА ЈЕ ОВО?
ИЗГЛЕДА КАО ДЕО ЛЕТЕЋЕГ ТАЊИРА!
МОЖДА СУ КЛЕШТЕ С МАРСА!

5. ВАЉДА ЋЕ ЧИКА ГВОЗДИЋ ЗНАТИ ДА НАМ КАЖЕ!
СИГУРНО.
ХАЈД' МО!

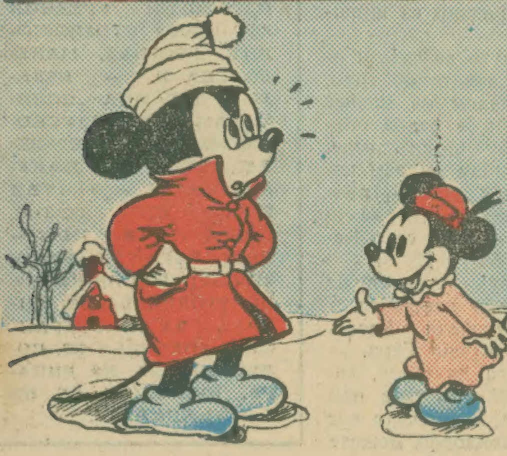
6. ГВОЖЂАРСКА РАДЊА

7. ЧАСНА РЕЧ ДЕЦО... ОВАКО НЕШТО НИКАД НИСАМ ВИДЕО!

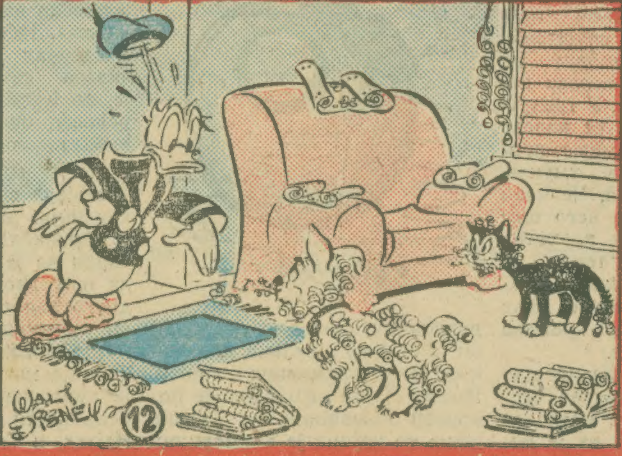
8. ХАЈД' ДА ПИТАМО ПРОФЕСОРА МУДРИЋА!
ОН РАДИ СА АТОМИМА... ОН ЗНА СВЕ!
ИДЕМО!

9. ЖАО МИ ЈЕ БАТО... ТО ЈЕ ЗА МЕНЕ НЕШТО НОВО!

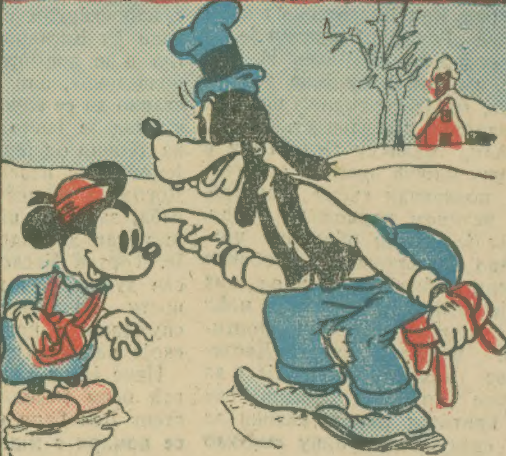
10. ХЕЈ! ГДЕ СТЕ НАШЛИ ТАЈ КОЛМАЈЗ? И МОЈА МАМА ИМА ИСТИ ТАКАВ!
ШТА? КОЛМАЈЗ?
А ЗА ШТА ЈЕ ТО?

11. САМО СЕ ЗАГРЕЈЕ, ПА СЕ ЊИМЕ ПРАВЕ ЛОКНЕ!

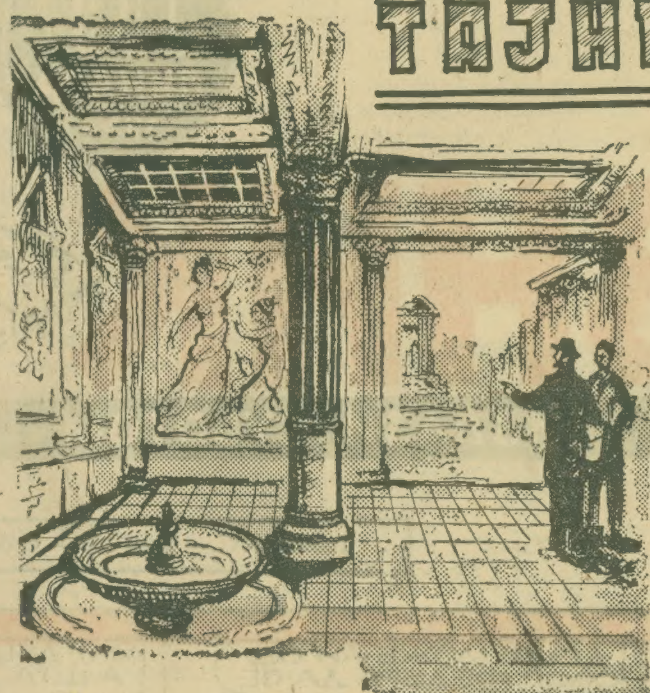

12.

ТАЈНЕ Херкуланума и Помпеје

Два града која је затрпао Везув, Херкуланум и Помпеја, већ три и по века, откако су почела прва ископавања, не престају да интересују научнике. У Паризу је недавно изишла из штампе књига А. Контија под насловом „Живот, смрт и васкрс Херкуланума и Помпеје“, која доноси нове податке о катастрофи од 24 августа године 79, када су, за трен ока, усијано камење и врела лава затрпали ово насеље и загушили његове становнике усред њиховог свакодневног живота. Густи, црни облаци, који су настали од пепела, отпловили су затим, ношени ваздушним струјама, чак до Рима, Византије и Александрије, као весници ове тешке несреће.

Покров од пепела који је засуо Помпеју био је дебео 60 до 80 метара, док је Херкуланум поплавила бујица лаве, дубока 15 метара. До несреће је дошло тако неочекивано, да су становници нашли смрт усред свог дневног посла. У фуруни једног пекара, приликом ископавања, пуних 18 векова од овог догађаја, нађени су потпуно очувани хлебови припремљени за печење. У бакарној тепсији остало је недопечено прасе. Вино, уље и боје били су исто тако сачувани. Под костуром једне голубице — јаје са остацима заметка.

У Херкулануму, у Меркуровој улици, грађанин Кај Палистије спасао се трчећи; његова жена остала је да покупи свој накит. Похитала је затим с трима служавкама, али их је на улици загушио гас. На том истом месту, радници који су много векова касније вршили откопавања нашли су остатке 38 лешева, међу којима и једне козе која је још носила звоно око врата. У храму посвећеном Изиди, богињи брака и плодности, један свештеник хтео је да спасе две посвећене козе, али се удавио. Управитељ имања Требија Валена није хтео да ослободи робове у тренутку несреће. Гушећи се, зграбио је унуку за руку и потрчао према кући да се заштити. Узалуд! Из његове мртве, згрчене руке испала је кеса са златом. Поред оближњег амфитеатра, снажни гладијатори нашли су сличну смрт. Историчар Плиније Старији пошао је да тражи несталог пријатеља Помпонија. Желео је усто да посматра катастрофу изблиза, како би оставио потомству веродостојно сведочанство. Иако се покрио јастуцима по глави, настрадао је.

Никаква спасавања нису могла бити организована, тим пре што је баш тих дана страшан пожар, који је трајао три дана, уништио пола Рима и потпуно онемогућио рад једне комисије сенатора, одређене да испита околности под којима је дошло до несреће у Херкулануму и Помпеји. Затим су Германи освојили римско царство, престоница је пренесена у Византију, а Италија је сведена на степен провинције. Средњи век је чак заборавио и имена Херкуланума и Помпеје.

Тако је прошло више од четрнаест векова, кад се, 1488 године, научник Николо Перото наднео над дела Тацита и Плинија Млађег и открио имена некадашњих градова. Године 1592 надничари гувернера провинције Кампање, копајући на њивама, случајно су нашли место где су некад била два града. Али, даље се није тражило. Век касније, један сељак копао је, недалеко одатле, бунар. Бунарџије су наишле на стубове и мермерне плоче који су носили име Помпеје. Напуљ је тада био под аустриском влашћу и његов командант купио је тај мермер да би од њега саградио вилу за своју жену. Било му је потребно још мермера, па је постепено откопана читава зграда, власништво једног Цицероновог сарадника, проконзула Сицилије.

Примерке најлепших откопаних статуа аустриски заповедник послао је у Беч. По читавој Европи откриће Помпеје постало је за такозвано високо друштво — модна тема. Сви су хтели да ископавају и чинили су то на разне начине. Понегде је и невештина тадашњих археолога користила научној ствари. Једном од научника пало је на памет — пошто је открио дивне фреске — да их лакира. Лак је упио боје и сматрало се да су велелепне фреске заувек изгубљене. Међутим, оне су недавно очишћене, па се показало да су сачувале сву своју некадашњу свежину, захваљујући баш лаку! Да њега није било, светлост би их можда досад уништила.

Злато, тражење златних предмета, био је најчешће главни мамац приликом истраживања. Из лаве су се појављивале читаве зграде и виле богаташа. У некима од њих откривено је и до тридесет бронзаних статуа. Деветнаестог октобра 1752 нађена је библиотека папируса, с делима Хорација, Овидија, Тита Ливија и Плинија Старијег. Научници читавог света били су усхићени.

Археолог Винкелман, Немац, био је један од најфанатичнијих истраживача Помпеје. На том послу од је изгубио и живот, и то на овај начин. Приликом једног од својих путовања у Помпеју, он се задржао у Трсту. У једној крчми упознао се и спријатељио с куваром. Једне вечери, док је научник радио за столом, овај „пријатељ“ ушао је у собу и убио га: желео је да се докопа златног накита који је Винкелман баш проучавао.

Монарси су се нарочито устремили на ове ископине. Вешти руководиоци радовима, њима у част, затрпали би читаву зграду, а онда је „откопавали“ у присуству краљева. Ископавања су разгледали и многи знаменити људи. Гете је ту боравио почетком марта 1787 године, али су га скученост и сићушност Помпеје разочарали. Тамо је утврђено, поред осталог, и да су стари Римљани имали прозоре са стаклом ,за које Средњи век није знао. Године 1875 радници су открили сандук опточен гвожђем и нашли у њему таблице од воска у доста добром стању. Од 132 ове некадашње књиге, дешифровано је 127.

У своме раду археолози нису увек били много поштени. Године 1896, један од њих отпустио је пре времена раднике јер је видео да у једном откопаном гробу лежи огромно благо. С једним пријатељем у дослуху, он га је покупио — нарочито много златног новца — и пренео га преко границе, у Француску. Понудио га је музеју Лувр, али он није био довољно богат да све то откупи. Купио га је Ротшилд и касније добар део завештао Лувру. Случај је брзо избио у јавност. Поводом „блага Боскореале“ настала је афера, о којој се говорило и у парламенту, али је било сувише касно да се продаја поништи.

За време Другог светског рата, године 1943, замало што Херкуланум и Помпеја нису доживели своју поновну пропаст. На ове античке градове бачено је 150 разорних бомби. Срећом, штета није била непоправљива.

Ни Помпеја ни Херкуланум нису још ни издалека открили све своје тајне. У Помпеји остале су неиспитане још две петине града, док је у Херкулануму испитивања немогућно извести докраја пошто се над његовим највећим делом налази насеобина Резина.

1953 - година истраживача

За мало коју годину било је тако лако оценити у којој је области науке постигнуто највише успеха као за протеклу, 1953. Она се без двоумљења може назвати годином истраживача.

Освајање Монт Евереста, највишег врха на Хималајима, такозваног „крова света“, бесумње претставља огроман успех, али је само један од многих успелих потхвата које су прошле године предузимали одважни људи и научници. Лани се и професор Огист Пикар, чувени швајцарски физичар, у Тиренском Мору код острва Понце, спустио на дубину од преко три хиљаде метара, што претставља прави подвиг. Француз, професор Норбер Кастре, истражујући подземне пећине у западном делу Пиринеја, на француско-шпанској граници, достигао је дубину од око 800 метара. Амерички астрономи са опсерваторије Паломар у Калифорнији снимали су, помоћу огромног Шмитовог фото-телескопа, три четвртине видљивог свемира. Они су открили многа доскора непозната небеска тела и маглине. Гњурци једне француске експедиције пронашли су у Средоземном Мору грчко-римску галију стару око 22 века и већ изнели неке њене делове на површину. Проучавани су многи морски становници уловљени у великим дубинама и употребљен је досад највећи водени метар за мерење брзине морске струје у Флоридском Мореузу. Том приликом утврђено је да кроз мореуз сваког секунда протекне 7.245,000.000 галона воде.

Читаве легије истраживача кретале су с разним експедицијама на вечити лед Севера. Само Арктички институт Северне Америке отпремио је 31 научну експедицију у арктичке и субарктичке пределе. Канадски и амерички научници испитивали су и порекло великих пловећих ледених острва.

На супротној страни света, аустралиски научници подижу прву метеоролошку станицу на антарктичком копну, док су чланови Скрипсовог института начинили нову, тачну мапу ветрова на Пацифику.

Због свих ових и других научних успеха, Географско друштво САД прогласило је 1953 — годином истраживача.

Изгубљен на дну океана

(1)

Прошло је више од осам месеци откако се прекинуо танак, челични кабл — последња и једина веза Тортона Кеслера са светом изнад морске површине.

У малој лабораторији у Новој Шкотској, далеко од очију радозналаца, стајало је његово дело, и то на истом месту где га је он оставио. Откако је он отишао, нико га није ни додирнуо и по њему је лагано падала прашина.

Годинама је Тортон Кеслер сањао о томе да изгради подморницу којом би могао да се спусти дубље но што је икад човек заронио у неизмерне дубине океана. Он је маштао о бујном и још неиспитаном животу у морским дубинама, о непознатим биљкама и животињама које би он с морског дна изнео на светлост дана. Сањао је о спасавању потонулих бродова и о наградама које би му омогућиле да настави свој научни и истраживачки рад. Кад је завршио планове за „Ротифер“ мислио је да је остварио свој сан. И заиста, уз помоћ двојице асистената, он је те смеле планове претворио у стварност.

Али, мада су Лен Гери и Бринкендорф, његови асистенти, познавали сваки завртањ на великом подводном броду, који је својим обликом потсећао на положен, необично висок добош, ниједан од њих није знао како ће брод моћи да издржи огроман притисак водене масе. Кеслерова намера била је да допре до дна океана, где је притисак толико велики да би сваку подморницу смрскао као љуску од јајета. Тајну о издржљивости своје подморнице Кеслер није никоме одао. Она је отишла заједно с њим на његово последње путовање.

На изградњи брода требало је радити још свега месец дана. Рад је брзо напредовао, чак боље и брже но што је и сам Кеслер предвиђао. Све је већ било готово, сем неких ситница. И баш тада Кеслер је пошао да испита радио-уређаје на подморници. Да би испитао с које се дубине и даљине могу чути поруке с његовог отпремника, он је поставио два пријемника са ултракратким таласима, и то један у лабораторији, а други на рибарском броду свог старог пријатеља Мк Неба. За пробно спуштање Кеслер је употребио челичну куглу израђену према оној којом је познати океанограф Вилијам Биб успео да се спусти на дубину од пола миље.

Радио-веза била је успостављена чим је кугла нестала испод мирне морске површине. Два асистента и Мк Неб с напрегнутом пажњом пратили су Кеслерово спуштање. Кугла је достигла дубину од пола миље, али је Кеслер наставио да се спушта. У тренутку кад је јавио да се налази на дубини од једне миље, пријемници су изненада умукли. Догодила се несрећа. Челични кабл, затегнут више него што је могао да издржи, попустио је. Тортон Кеслер тонуо је све дубље, без икакве могућности да контролише даље спуштање и правац кретања своје челичне кугле.

Иако је од тог дана прошло већ осам месеци, његов асистент Лен Гери није могао да се помири с мишљу да је Кеслер мртав. У њему је стално тињала нада да је Кеслер још жив и да се можда налази у некој подводној пећини, осуђен на полагану смрт. Мада му је разум говорио да се чуда не догађају и да их не треба очекивати, он није престајао да се нада. Додуше, сваким даном та нада постајала је све слабија и неодређенија. Гери је увиђао да је очекивао чудо само на основу тога што је желео да се оно догоди.

У дворишту лабораторије, у великој шупи претвореној у

радионицу, стајао је светлуцави „Ротифер“, велика подморница аеродинамичних линија. Његов сјајни оклоп био је покривен прашином, а узане шине по којима је подморницу требало превести до морске обале црвенеле су се од рђе.

Лен Гери долазио је у радионицу сваког дана. Ходао је потиштено кроз празна одељења Кеслерове лабораторије, или би, понесен надом, покушавао да реши тајну издржљивости „Ротифера“, тајну коју је његов учитељ и пријатељ тако љубоморно чувао. Но, сви његови покушаји остали су узалудни и сваке вечери Лен се враћао кући исцрпен узалудним напорима и разочарањем.

И Бринкендорф, млађи Кеслеров асистент, долазио је сваког дана. Герију се чинило да Бринкендорф не долази зато што не може да напусти лабораторију у којој је провео толике године, а још мање из жеље да настави рад свога учитеља. Њега је, изгледа, за Кеслерову лабораторију везивала само још плата, коју је, по Кеслеровом ранијем наређењу, банка и даље исплаћивала обојици асистената. Односи између њих двојице постајали су све званичнији и хладнији. Мада је увиђао да је Бринкендорф у праву кад тврди да је већ крајње време да њих двојица потраже неко друго запослење и да је глупо помишљати да је Кеслер могао преживети несрећу, Гери није могао да савлада своје нерасположење због неосетљивости млађег асистента. Најзад, и Гери је почињао да се пита на основу чега се он нада да Кеслер можда није настрадао у неизмерним дубинама Атлантика.

Једне вечери седела су оба асистента у Кеслеровој лабораторији. Ћутали су. Изненада, тишину која је већ сатима испуњавала лабораторију прекинуло је нестрпљиво куцање на вратима. Асистенти су се тргли и упитно погледали један другог. Куцање се поновило још нестрпљивије. Гери је устао и отворио врата.

У довратку је стајао мали, наборан човек, у оделу какво носе сви рибари из Нове Шкотске. Светлост из лабораторије обасјавала је његово ћелаво, од сунца потамнело теме.

— 'Бро вече, го'сн Гери, — поздрави он не прелазећи праг. — То сам ја, Екум Мк Неб. Мислим да вам доносим важне вести.

— Уђите, Екуме, — одврати му Гери уз осмех. — Вести? Какве вести?

Мк Неб не одговори одмах. И даље је стајао у довратку, гледајући око себе опрезно и, рекло би се, помало лукаво. На тамном, ветром шибаном лицу његове очи светлуцале су као два сафира. Уска рамена била су заштићена старим, већ прљавим рибарским капутом од коже, а широке панталоне завучене у чизме криле су његове, од реуматизма искривљене, ноге. У рукама је држао свој стари рибарски шешир са широким ободом.

— Може ли то да чује и овај чова? — запита он тихо, показујући главом на млађег асистента, који је седео обасјан светлошћу стоне лампе. — Ово што имам да вам кажем веома је важно, — продужи он гужвајући нервозно свој шешир. — Ради се о Кеслеру!

— О Кеслеру! — узвикнуше истовремено оба асистента.

— Шта сте дознали о Кеслеру? — упита журно Гери. — Тако вам свега на свету, говорите, Екуме! Кажите нам све што знате. Не мучите нас даље. У Бринкендорфа можете имати исто толико поверења колико и у мене самог.

Бринкендорф, који је стајао у другом крају лабораторије промрмља нешто неразумљивим гласом.

Стари рибар подиже рамена, а затим их нагло спусти, као да са себе скида одговорност што о тако важној ствари говори пред човеком кога не познаје.

— Па, ево шта је, — проговори он најзад. — Дош'о сам да вам кажем да сам већ неколико пута кад сам се са својим бродом налазио ван луке чуо неке неразумљиве шумове, па чак и гласове преко оног радиоапарата који је он поставио на мој брод пре но што је отишао. Нисам обраћао пажњу на њих све до данас. Међутим, данас сам јасно чуо Кеслеров глас.

У лабораторији је завладала мртва тишина. Најзад, Гери прошапта:

— Чули сте Кеслеров глас?

Мк Неб извуче из џепа згужвано парче хартије, поравна га руком и стаде да сриче, у дубокој, готово опипљивој, тишини.

— Ево шта каже: „Герију, Мк Небу или Бринкендорфу. Не знам где се налазим. Вероватно у кањону десно од Њујорка. Пећина. Планови међу гредама таванице у радионици. Помоћ!“ Стално је то понављао.

(Наставиће се)

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК СТОЈИЉКО СТОЈИЉКОВИЋ, БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31. — ИЗДАЈЕ И ШТАМПА „ПОЛИТИКА“ ШТАМПАРСКО-ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ, БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 31. — ТЕКУЋИ РАЧУН БРОЈ 102-Т-82. ПОШТ. ФАХ 124. — ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ: ГОДИШЊА 500, ПОЛУГОДИШЊА 250 ДИНАРА. ЗА ИНОСТРАНСТВО ГОДИШЊА 760, ПОЛУГОДИШЊА 380 ДИНАРА. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

ЛЕГЕНДЕ О ПОСТАНКУ СВЕТА

У прадавна времена људи су све природне појаве: помрачење Сунца и Месеца, муњу и гром, град, кишу и све друго што се догађало на небу и на Земљи схватали као дела неких виших, добрих и злих, тајанствених бића. На том незнању изградили су своја схватања о постанку неба и Земље и свега што се на њима налазило. Они су мислили да је васиона кудикамо мања него што ми данас знамо, веровали су да је Земља пљосната и да се држи на три кита који плове морима итд.

У старој Индији веровало се да је „првобитна вода" родила златно јаје, из кога је изишла богиња Прајанани. Од доње поле разбијеног јајета постала је Земља, а од горње небо. Поред ове, у старој Индији причала се и друга легенда, по којој су у почетку постојали само богови и једно првобитно биће — Пуруша. Пуруша је био огроман и имао је хиљаду ногу и глава. Једнога дана богови су убили Пурушу и тада су из његових уста изишла два божанства и свештеници брамини. Од руку Пурушиних постали су војници, од кукова сељаци, од ногу земља, од мозга море, од очију Сунце, а од других делова постале су биљке, животиње, реке и језера.

Стари Халдејци сматрали су да је њихов бог Мардук поделио тело богиње Тијамат, која је оличавала хаос, на два дела. Мардук је од једног дела направио небо, а од другог Земљу. И стари Јевреји сматрали су да је свет постао из хаоса. По њиховом веровању, то је учинио бог Елоим, и то за свега шест дана.

Слична схватања имали су и други народи, али су она постепено ишчезавала пред развитком науке. Још давно пре наше ере било је људи који су таква схватања о постанку Земље и васионе сматрали заблудом и исмејавали их. Мисли тих великих људи, као неке буктиње, осветљавале су огромну таму незнања која је владала у то доба. Један од тих светлих умова био је и Демокрит, грчки научник, који је тврдио да се материја састоји од атома, да је Сунце небеско тело великих размера, да је Млечни пут састављен од звезда које су сличне Сунцу и да васиону није створило никакво божанство.

Легенда старих Јевреја да је свет постао за шест дана бесмислена је као и друге сличне. Данас и деца знају да дан и ноћ настају услед обртања Земље око своје осовине. Када је дан, она је окренута према Сунцу, а ноћу није. У легенди се говори о данима, а како се може о данима говорити кад није постојала ни Земља која се обрће око своје осе, ни Сунце које је осветљава. Данас је научно утврђено како су постали Сунце, Земља и друга небеска тела. Она је проучила њихово кретање и узроке тога кретања. Старе легенде остале су само као доказ једног ужасног незнања које је владало у далекој прошлости.

Чудновати бројеви

Ко воли да се занима чудноватим бројевима, дајемо му ово занимљиво сабирање.

0+8+8+8+8+8+8+8+8+8+9 = 81 — али 8+1 = 9
1+7+7+7+7+7+7+7+7+7+8 = 72 — али 7+2 = 9
2+6+6+6+6+6+6+6+6+6+7 = 63 — али 6+3 = 9
3+5+5+5+5+5+5+5+5+5+6 = 54 — али 5+4 = 9
4+4+4+4+4+4+4+4+4+4+5 = 45 — али 4+5 = 9
5+3+3+3+3+3+3+3+3+3+4 = 36 — али 3+6 = 9
6+2+2+2+2+2+2+2+2+2+3 = 27 — али 2+7 = 9
7+1+1+1+1+1+1+1+1+1+2 = 18 — али 1+8 = 9
8+0+0+0+0+0+0+0+0+0+1 = 9 = 9

WALT DISNEY
МАЧ И РУЖА

КАТЕДРАЛА У АБЕВИЛУ... УЗ ЗВУКЕ ЗВОНА И ПУЦЊАВЕ ИЗ ТОПОВА МЕРИ ТЈУДОР ПОСТАЛА ЈЕ ЖЕНА СТАРОГ ЛУЈА XII... ДА БИ СПАСЛА БРЕНДОНУ ЖИВОТ
ЖИВЕЛА!
ЖИВЕЛИ!
НА УЛАЗУ У ДВОРАЦ У ЛУВРУ МЕРИ ЈЕ БИЛА БУРНО ПОЗДРАВЉЕНА
ТЕ ВЕЧЕРИ У ВЕЛИКОЈ ДВОРАНИ ЛУВРА...
ПЛЕМИЋИ, ПРИЂИТЕ ДА ИСКАЖЕТЕ СВОЈУ ЉУБАВ И ПОШТОВАЊЕ КРАЉИЦИ ФРАНЦУСКЕ!
ЗАШТО ЋУТИТЕ МЕРИ? И НИТИ ЈЕДЕТЕ, НИТИ ПИЈЕТЕ...
ПРЕКО МОРА, У ХЛАДНОЈ ЋЕЛИЈИ ЛОНДОНСКЕ КУЛЕ ЧАРЛС БРЕНДОН, БЕСПОМОЋНИ ЗАТОЧЕНИК ВОЈВОДЕ ОД БАКИНГЕМА, ЈОШ НЕ ЗНА ШТА ЈЕ МЕРИ УЧИНИЛА ДА БИ ГА СПАСЛА. ВЕРОЛОМНИ ВОЈВОДА НИЈЕ ГА ПУСТИО НА СЛОБОДУ И ПОРЕД КРАЉЕВОГ ОБЕЋАЊА.
НА ШКРИПУ ВРАТА ЗАТВОРЕНИК СЕ ОКРЕНУО...
БАКИНГЕМ! ЧЕМУ ИМАМ ДА ЗАХВАЛИМ ЗА ТУ ЧАСТ?
ОБЕЋАЊУ КОЈЕ САМ ДАО ФРАНЦУСКОЈ КРАЉИЦИ КОЈА СЕ НЕКАД ЗВАЛА МЕРИ ТЈУДОР!
ТЕШКО ВАМ ЈЕ ДА ПОВЕРУЈЕТЕ ДА ЈЕ МЕРИ САД НЕВЕСТА ЛУЈА XII?
Д... ДА!
ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ПРИМИЛА ФРАНЦУСКУ КРУНУ, ТРАЖИЛА ЈЕ ДА ВАМ СЕ ДОЗВОЛИ ДА НАСТАВИТЕ СВОЈЕ ПРЕКИНУТО ПУТОВАЊЕ ЗА НОВИ СВЕТ!
ВЕОМА МУДРО ОД ЊЕ!
ОНДА... ВИ МЕ ПУШТАТЕ?
НЕ ЈАВНО... НЕ УСУЂУЈЕМ СЕ ДА ИЗАЗОВЕМ КРАЉЕВУ СРЏБУ... АЛИ, МОГЛО БИ ДА СЕ УДЕСИ БЕКСТВО!
РАЗОЧАРАН И ПРЕВАРЕН БРЕНДОН ЈЕ УПАО У КЛОПКУ КОЈУ МУ ЈЕ БАКИНГЕМ СПРЕМИО.

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

НЕШТО О БИЉКАМА И ЖИВОТИЊАМА

Биљке и животиње сачињавају живи свет. Разлика између њих је јасна само када се упореде савршенији чланови оба света (например: храст и говече), а она постаје све мања што се више приближава простијим организмима. Те разлике уопште нема код најпростијих организама, из којих су се током времена постепено развили на једној страни организма са биљним а на другој са животињским особинама.

Под појмом биљке обичан човек, у оном свагдањем смислу, разумева сва она зелена бића која цветају и дају плод, а затим су мање или више прирасла на подлогу, обично земљу, тако да се не могу „кретати". Животиње су она жива бића која се крећу и тако траже храну коју једу и варе.

Уствари, то тако изгледа обичном човеку, али научник гледа то сасвим другим очима. У биљке спада све оно зеленило што покрива земљу: шуме, жита на њивама, трава на ливадама и пашњацима, цвеће, воћке итд. Све су то жива бића и она живе на њима својствен начин; сама се хране и самостално постоје. Кромпир својим кореном вуче храну из земље (воду и потребне минералне материје), па их кроз танке цевчице дотура до листова, који се налазе изнад површине земље. Лишће опет упија другу потребну храну из ваздуха. То је случај и са другим биљкама.

Осим тога, и биљке се крећу, јер, например, неки цветови отварају се и затварају, а то није ништа друго него кретање; затим, врежа пасуља се креће према тачци која је стављена покрај ње да би се она наслонила, сунцокрет се окреће према сунцу итд. Поред тога, биљке дишу, али не на плућа као животиње или људи, или на шкрге као рибе, него целим телом. Биљке се на свој начин и множе, развијају и расту и живе мање-више њима својственим, али — животињама сличним животом.

Знате ли каквих има година?

Време за које Земља једанпут пређе своју путању око Сунца назива се година. Тропска година има 365 дана, 5 часова, 48 минута и 46 секунди. То је време које протекне између два узастопна Сунчева повратка у тачку пролећне равнодневице. Сидерална година има 365 дана, 6 часова, 9 минута и 9 секунди. То је време између два узастопна Сунчева повратка у исту тачку на небеском своду. Грађанска година је време које протекне од 1 јануара до 31 децембра. Она се дели на дванаест месеци. Обична грађанска година има 365, а преступна 366 дана. Пословна година не сме бити дужа од дванаест месеци. Она се не мора поклапати с календарском годином; например, може да се рачуна од 1 априла до 31 марта наредне године. У току пословне године мора да се направи инвентар и биланс. Рачунска година је време за које се морају свршити сви рачуни о приходима и расходима једне буџетске године. Буџетска година је време за које се одобравају државни приходи и расходи.

Шта је идила, а шта елегија?

Идила је стари књижевни облик у коме се опевају дражи и лепоте простог живљења у слободној и неисквареној природи. У старој Грчкој нарочито су биле познате идиле Теокрита, а код Римљана буколике, у којима се опевао леп живот на селу. Писали су их многи песници, а најпознатије су Виргилијеве. Идиле су писали и дубровачки песници. Приказивањем неисквареног живота идила погађа људске мане, али то чини посредно, док сатира то чини непосредно.

Елегија је врста песме у којој је основни мотив бол за изгубљеним драгим бићима (родитељима, браћом, сестрама), или бол због неког другог разлога. Последица тога је тужан тон у целој песми. Тако Змај у свом циклусу „Ђулићи увеоци" изражава дубоку тугу за умрлом женом и децом, а та туга долази као елегичан тон дубоке љубави према њима. Примери елегије су још: „На липару" од Ђуре Јакшића, „Ускочке елегије" од Силвија Страхимира Крањчевића итд. У страној књижевности примере елегије налазимо нарочито код Пушкина, Хајнеа, Леопардија, Гетеа и других.

БИЉКЕ ЗА ПРЕДИВО

Дали смо вам цртеж трију биљака које долазе у ред тазваних биљака за предиво или индустриских биљака. Од њих људи имају врло велику корист, па би било право да их знате.

Дакле, да ли сте могли да познате која је која биљка и како се зове?

1 2 3

(1 је конопља чија се влакна употребљавају за ткање платна и за израду канапа и ужета. Из конопљиног семена цеди се уље. Сеје се у мају. Ако се жели дебље влакно сеје се ређе. Најбоље успева у топлијим крајевима. — 2 је лан, који се такође гаји ради влакана која се добијају из његовог стабла. Влакно му је танано али издржљиво. Употребљава се за ткање платна. Из ланеног семена цеди се уље које се употребљава за боје. Исцеђено ланено семе одлична је храна за телад и млечне краве. — 3 је памук чија вам је корист и употреба свакако врло добро позната. Гаји се у топлим крајевима где има доста влаге.)

Купусова гусеница

Шела башта с поврћем била је пуна купусових гусеница. Највећа од њих гмизала је од јутра до мрака на једној великој главици купуса, поред самог пута. Била је тако дебела, масна и зелена да су очи човека болеле кад у њу погледа. Јела је и јела; за други посао није знала.

— Глупа животиња! — певао је славуј који је седео на грани јасмина. — Овој гусеници није баш нимало стало до цвећа, песме и музике. Хоће само да ждере.

— Глупа животиња! — зацвркутала је ласта. — Ово биће нема ни најмање смисла за поезију. Не мисли никад ни на сунчеву светлост, ни на летњи ваздух. Ни до чега му није. Хоће само да ждере, ждере, ждере. Осим тога, покривено је ружним длакама, па није ни за јело добро.

— Глупа животиња! — шапутао је мрав, пролазећи с једним зрном у устима. — Да ли она икад мисли на своју кућу? На своју децу? На зимницу? Само ждере, ждере, ждере!

— О, што ме грде! — узвикнула је купусова гусеница.

И док је јела сочан, зелен купус, размишљала је о свему што је чула, а највише о ономе што је казао мрав. И кад је мрав наишао други пут, решила је да га задржи.

— Хеј, мраве! — викнула је она. — Чекај мало да ми објасниш шта си оно говорио о деци. Зар ти не знаш да сам и ја дете? Мени треба времена да порастем и да се пролепшам.

Мрав, запрепашћен, застаде и испусти зрно жита које је имао у устима.

— Ти дете! — казао је он. — Лепо си ми ти дете. Ти си прави слон. Педесет пута си већа од мене. Баш бих волео да видим како ћеш изгледати кад порастеш.

— Ни ја сама то не знам, — казала је купусова гусеница тајанствено. Ја то само слутим. На лепим крилима летећу по башти... Бићу лептир... Знам да ћу се преобразити и да ћу вредети колико и ви.

— Ух! — узвикнуо је мрав. — Просто не могу да слушам такве глупости. Ја знам само за породицу и за мравињак. Тога се ја држим. Збогом, глупа гусенице!

Било је подне и славуј на јасминовој грани није могао да пева од врућине. Ћутао је и дремао. Ласта је полетела увис да се надише свежег ваздуха, мрав је извлачио своја мала, бела јаја на сунчеву светлост, а баштован је са својом женом и децом ручао испод великог ораха.

Купусова гусеница јела је и даље.

Тада се изненада изнад баште појавише многе црне тачкице у ваздуху. Играле су горе-доле и најзад се нађоше изнад купусове гусенице. А она виде да све ове лепе животињице имају фина, прозрачна крила.

— Ко сте ви? Шта хоћете? — питала је купусова гусеница.

— Ми смо мајке, — одговориле су мале животиње. — Дошле смо овамо да потражимо места за своју децу.

— То лепо звучи, — казала је купусова гусеница, сећајући се речи онога мрава. — Па ипак, ја вас не марим.

— Каква штета! — узвикнуше животињице. — Јер, баш си нам ти за срце прирасла.

И већ се неколико тих крилатих буба спусти на леђа купусове гусенице.

— Јао, јао! — стала је она да виче. — Убише ме, упомоћ!

Животињице су опет полетеле, али су се на својим прозрачним крилима задржале у ваздуху изнад купусове гусенице.

— Ко сте ви? — упитала је она, превијајући се од бола. — Шта сам вам ја учинила да сте тако зле према мени?

— Свако се брине за себе и своје, — одговорише животиње. — А ми смо сад збринуле своју децу. Нас зову осе-потајнице. Име није лепо, али бољега немамо. Уосталом, ми смо сродне мравима, ако их познајеш.

— Онда припадате врло пристојној породици, — казала је купусова гусеница уздишући. — Али, ја не знам шта сте ви то са мном урадиле.

— Сазнаћеш убрзо, — одговорише осе. — Збогом и велика хвала!

Говорећи то, полетеше оне опет увис, постадоше црне тачкице и најзад их сасвим нестаде.

Купусова гусеница уздисала је дубоко и јела сад двапут више купуса не би ли се утешила. И стално је мислила на непријатну посету коју је имала.

— Обузимају ме неке зле слутње, — говорила је она сама себи. — Кад бих само могла да знам шта ће се догодити.

Није више могла да се наједе. Што је више јела, бивала је све гладнија. Јела је један купусов лист за другим, а ипак је била гладна.

— Шта ли је то? — питала се она мрзовољно.

— Ми смо, мале осе потајнице! — казао је један глас из ње.

Купусовој гусеници изгледало је као да се све окреће око ње. А кад се мало прибрала, знала је шта се догодило.

— Осе-потајнице снеле су, значи, своја јаја у моје тело! — викнула је она љутито. — И сад, ваљда, ја треба да храним вас, њихову прождрљиву дечурлију!

— Тако је! — рекли су млади. — Погодила си. Пожури само, глупа гусеницо! Једи док не прснеш. Иначе ћемо ми тебе појести.

Говорећи то, грицкали су баш добро своју домаћицу.

— Јао, јао! — викала је купусова гусеница. — Све ћу учинити што тражите.

— Жури се само! — говориле су младе осе. — Ми смо страшно гладне.

И купусова гусеница јела је више него раније, али ништа није помагало. Није могла да се наједе, а младе осе тражиле су све више хране.

Сва очајна, гусеница је без престанка јела. Најзад, више није могла да издржи. Ваљала се на листу купуса, увијала и савијала и звала у помоћ.

— Боље ме целу поједите, — вапила је она. — Одмах сад, да умрем... Овај живот више не могу да издржим.

— Којешта, — казале су смејући се младе осе. — Не иде то тако лако. Кад дође време, ми ћемо те већ целу појести. Али, засад имаш да трпиш и да једеш.

Сваког дана осе су биле све веће и тражиле све више хране. Оно што би купусова гусеница појела, није могло да их засити, па су почеле да једу два велика грумена масти која је гусеница сакупила за време срећних дана, пре но што су дошле осе. Требало је да јој то послужи за крила и ноге кад једном постане лептир. Кад је приметила да је нестало њених масних грумена, гусеница проли топле сузе.

— Збогом, моји лепи снови! — узвикнула је она. — Нећу бити лептир и нећу на сунцу летети по башти.

— Увек сам ти ја говорио да је она прича о лептиру глупост! — узвикнуо је мрав, који је баш туда пролазио.

— Чуј, драги мраве, — јадала се купусова гусеница. — Ако имаш срца у грудима, помози ми. Ја припадам твоме роду. Веруј ми, да су ми дали само мало времена и мира, од мене би постало нешто лепо, створење које може да лети као птица. Осећала сам то још у својој раној младости.

— Што се сродства тиче, — одговори мрав, — можда је то тачно. Али, за летење само уображаваш. Жао ми те је, гусеницо. Али, не могу ти помоћи. Мораш стрпљиво да сносиш своју судбину.

— Не могу да издржим више! — узвикнула је купусова гусеница. — Ја пропадам. Помози ми, помози! Ако ја умрем, умреће један лептир. Помисли шта би било кад би једног дана нестало свих лептирова.

— Па, — одговорио је мрав мирно, — што се тога тиче, свет би и даље постојао. Уосталом, овде у башти има доста купусових гусеница. Остаће још довољно ако неколико и угине... Али, ја немам времена да размишљам о таквим глупостима. Одох ја кући да се побринем за своју децу. Збогом!

С тим речима мрав оде, док се гусеница тужно савијала на листу купуса и јела, јела... За то време славуј је певао на грани јасмина своју вечерњу песму, а ласта је летела високо у ваздуху и објављивала лепо време за сутрашњи дан. Нико није марио за муке купусове гусенице.

— Изгледа ми да нас је много овде унутра, — казала је сутрадан једна млада оса. — Не могу више да дишем.

— Па то је бар лако, — рекла је друга. — Пробушићемо рупе за ваздух, па ћемо лакше дисати. Али, пази да исувише рано не изгубимо нашу домаћицу.

Што рекоше, учинише. Купусова гусеница јаукала је више но икад.

— Да ли је ово мој последњи час?

— Још није, — одговориле су младе осе-потајнице. Једи ти само купус.

Али, једног дана гусеница више није могла да једе.

— Изгледа да је доста, — казале су осе.

То вече појеле су оне и последњи остатак своје домаћице. Остала је само кожа мртве гусенице. Осушила се и скупила, а младе осе-потајнице увиле су се у њу као у неко топло крзно.

Једног лепог дана излетеле су. Биле су то дивне животињице, с лаким, прозрачним крилима, баш као што су имали и њихови родитељи.

— Ура! — узвикнуле су оне. — Сад треба да нађемо једну купусову гусеницу за наше младе. Свако се брине за своје што боље може. Такав је ред у природи. Ми пазимо да ствари остану у равнотежи. Зар не би било страшно кад би цео свет био пун купусових гусеница!

— Или пун оса-потајница! — зацвркутала је ласта и у истом тренутку појела неколико оса.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Знате ли која је ово животиња?

Дајемо вам цртеж једне животиње која живи у Јужној Африци.

У самој ствари то је једна врста антилопе, која може да буде дугачка до два метра, а висока око једног метра. Изгледом потсећа на говече и на коња. Врат јој је покривен гривом, рогови пљоснати и широки, а реп космат. Живи у чопорима, а радо се удружује и са животињама друге врсте. Ова животиња је изванредно брза и врло издржљива у трчању. Управо, сматрају је као најбржу животињу у јужноафричким равницама. Када остане без хране, предузима дуга путовања само да би дошла до добре, свеже хране. Месо ове животиње је укусно и зато је много лове али је лов врло тежак, чак опасан, јер ако је само ране, окреће се и одлучно напада на ловце.

(Гну)

ПУТНИЦИ И ТОПОЛА

Била је велика врућина и уморни путници застадоше да се одморе у хладу велике тополе. Када су полазили рекоше:

— Штета што тако велико дрво неплодно и некорисно стоји!

На то им је топола одговорила:

— Како сте неблагодарни и како не умете да мислите! Кажете да сам неплодна и некорисна, а одморили сте се у моме хладу! Зими вам дајем дрва за огрев, а при зидању грађу за ваше куће. Не мислите ни на шта друго већ само на јело! Замишљате да једини постојите на свету, али кад бисте имали очи да видите, изненадили бисте се колико се милиона живих бића хране само мојом кором!

Једанаест разних предмета

Хоћете ли да видите да ли вам је поглед довољно оштар и да ли вам је пажња довољно будна?

На овој слици имате равно једанаест разних предмета, малих и великих. Пошто сте неколико тренутака пажљиво посматрали слику, можете ли да одмах побројите, када слику поклопите руком, које сте све слике видели?

Ако од једанаест слика можете да побројите бар осам, значи да вам је пажња увек будна и да вам је око оштро!

Дакле, које сте слике видели?

★

(Тулац на точку, јежа, планину, прамен косе, магарца, дрљачу, точак, јединицу, гнездо, сат и новац.)

Кад место цртица дођу слова...

Цртице на овој слици замените словима тако да добијете речи које одговарају постављеним питањима, која смо ниже навели. Да бисмо вам олакшали решавање, напоменућемо да су речи које су у вези са зимом обележене тамнијим пољима.

Први ред: 1) има га зими на дрвећу; 2) неопходан прибор за један зимски спорт.

Други ред: 1) пристаниште; 2) наша река.

Трећи ред: 1) ирвас; 2) грађевински радник.

Четврти ред: 1) механички човек; 2) тишина.

Пети ред: 1) једно годишње доба; 2) обала.

Шести ред: 1) лопта од снега; 2) домаћа животиња.

_ _ _ _	_ _ _ _ _
_ _ _ _	_ _ _ _
_ _ _	_ _ _ _ _
_ _ _ _ _	_ _ _
_ _ _ _	_ _ _ _
_ _ _ _ _ _	_ _

Решење:

Први ред: 1) иње; 2) санке; други ред: 1) лука; 2) Сава; трећи ред: 1) соб; 2) зидар; четврти ред: 1) робот; 2) мир; пети ред: 1) зима; 2) рива; шести ред: 1) грудва; 2) во.

МАЛО ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

$$0 \times 2 + 10 : 2 - 0 = 5$$
$$1 \times 2 + 10 : 2 - 1 = 5$$
$$2 \times 2 + 10 : 2 - 2 = 5$$
$$3 \times 2 + 10 : 2 - 3 = 5$$
$$4 \times 2 + 10 : 2 - 4 = 5$$
$$5 \times 2 + 10 : 2 - 5 = 5$$
$$6 \times 2 + 10 : 2 - 6 = 5$$
$$7 \times 2 + 10 : 2 - 7 = 5$$
$$8 \times 2 + 10 : 2 - 8 = 5$$
$$9 \times 2 + 10 : 2 - 9 = 5$$
$$10 \times 2 + 10 : 2 - 10 = 5$$

ПЛУТОУ ЈЕ РАДОЗНАО

Стогодишњица кондензованог млека

Једнога дана 1851 године велики прекоокеански једрењак ваљао се по узбурканом мору на свом путу за Њујорк. Међу путницима налазио се и неки педесетогодишњак, који је чешће од осталих шетао палубом, усамљен и замишљен. Тај човек, по имену Геил Борден, из Тексаса, враћао се са светске изложбе у Лондону, где је за свој проналазак, конзервирано месо, добио као награду златну медаљу. За време шетње у његовим ушима тужно је одзвањало са дна једрењака мукање крава које су патиле од морске болести и вриска мале и гладне деце у међупалубном простору.

Борден се најзад обратио капетану брода:

— Зашто дозвољавате да деца плачу? Зашто им не дате млека?

Капетан се насмејао:

— Зар не знате да се краве не музу док имају морску болест? А конзервирано млеко још није пронађено.

Овај одговор потстакао је Бордена на ново размишљање. Захваљујући томе, он ће доцније успети да створи згуснуто, кондензовано млеко, уништавајући кувањем микроорганизме у њему, и то пуних педесет година пре него што је Пастер открио да они постоје.

Не само за проналазак кондензованог млека, већ и конзервираног меса, Борден има да захвали искључиво својим хуманим осећањима.

Пошто је у Калифорнији пронађено злато, Борден је свакодневно гледао како из Тексаса одлази на запад мноштво кола с копачима, али је свакодневно слушао и о страховитој глади која је пустошила у западним пустињама где је злато копано. Да би овим људима омогућио исхрану, он је први успео да начини такозвани „колач од меса“. Постепеним додавањем брашна у врло густу супу и сталним укувавањем, Борден је постигао да килограм оваквог јела има исту храњивост као и пет килограма свежег меса. Он је ускоро подигао радионицу која је на овај начин прерађивала 3.000 килограма меса дневно. Но, и поред постигнутог успеха, он није био сасвим задовољан, јер су се људи мало користили његовим проналаском. Желећи да свој изум учини популарнијим, однео је свој „колач“ на светску изложбу, у Лондон. Ту је, истина, добио златну медаљу, али се сад враћао кући празних џепова и без иједне закључене поруџбине. А код куће чекале су га лоше вести. Једна војна комисија прегледала је месо справљено у његовој радионици и закључила да је оно лошег укуса, да изазива главобољу и гађење, да је према томе — неупотребљиво. Тада су навалили повериоци и предузеће је пропало.

Но, Борден није малаксао. У „лабораторији“, коју је подигао у свом подруму, он је извео један нов опит. Загревао је четири литра млека све док се оно не би згуснуло и постало тешко један килограм. Ова каша била је тамне боје и имала је укус прегорелог шећера, тако да је, уствари, била неупотребљива.

Сазнавши да се компот може кувати и у суду из кога је извучен ваздух, Борден учини исти покушај с млеком. Иако се тада још ништа није знало о постојању бактерија, Борден је претпостављао да у млеку има нечега што га у току времена квари, а што ишчезава ако се млеко кува у безваздушном простору. Тако је 1853 године затражио патент за свој млечни производ.

Обезбеђен патентом, он је ишао од врата до врата и нудио грађанима Њујорка своје згуснуто млеко, које је сада имало много пријатнији укус. Али, људи су се на њега тешко привикавали и проналазач је морао да затвори своју малу радионицу. У Тексасу је покушао да почне све испочетка, али га захвати општа привредна криза 1857 и он пропаде још брже но први пут.

Годину дана доцније, у Њујорку је штампа водила праву битку против продаваца лошег млека. Предузећа која су град снабдевала млеком хранила су своје болесне краве пиварским отпацима. Канте с млеком разношене су по вароши истим колима која су купила ђубре, а санитетска контрола постојала је само на хартији, па су тифус и туберкулоза све више узимали маха. „Млеку које доноси смрт“ био је објављен прави рат.

Усред овог окршаја појавио се Геил Борден са својим проналаском. Овога пута срећа је најзад била на његовој страни. После више година узалудног труда, Борден је успео да свом кондензованом млеку прокрчи пут до потрошача, спасавајући милионе деце и одраслих од лошег млека несавесних трговаца. Од тога дана, па све док се није појавио нов метод чувања овог важног прехранбеног производа — пастеризација, при којој се бацили уништавају загревањем млека у току 15 секунада, на топлоти од 71 степен Целзијусов — Борденов проналазак учинио је људима неоцењиве услуге.

Коала „живи меда од плиша“

Меда од плиша“, најлепша и најдража играчка сваког детета, уствари није медвед. Као модел за ову играчку послужила је коала, мала, спретна животиња, становник аустралиских шума. Коале нема ни у Европи, ни у Америци, нити на ма ком другом континенту сем Аустралије. Чак ни највећи зоолошки вртови у свету немају ниједан примерак ове немирне, живахне животињице која нема никакве сличности с тромим, гломазним медведом. Сваки покушај да се коала пренесе из Аустралије завршавао се неуспехом. Зашто?

Коала се храни искључиво лишћем једне врсте еукалиптуса. Сваког дана она поједе килограм овог лишћа, које јој истовремено служи и као храна и као вода. Јер, коала не пије воду. То нам каже и њено име, које на језику домородаца значи: „онај који не пије“. Ако би се коали дала ма каква друга храна, она би одмах угинула. А како еукалиптуса има само у Аустралији, то деца у другим крајевима света никад неће имати прилике да виде и упознају живог „меду од плиша“.

Мада коала није домаћа животиња, Аустралијанци је воле и брину се о њој као што се код нас људи брину о псима и мачкама. Кад је време лепо, деца, а често и одрасли, одлазе у шуму да би уживали у несташлуцима ове животиње.

Године 1927 забрањен је лов на коале, јер је претила опасност да их сасвим нестане. Коале су дотада немилосрдно уништавали због њиховог скупоценог крзна, боје рђе.

Одрасла коала велика је свега шездесетак сантиметара. Коале су торбари и њихови младунци кад дођу на свет нису већи од два сантиметра. Првих неколико месеци младе коале живе, као и мали кенгури, у торби коју коала-женка има на трбуху. Чак и кад мало одрасте и кад се више не скрива у торби, мала коала не напушта мајку. Све до свог првог „рођендана“ коала-младунче не силази с мајчиних леђа, за која се чврсто држи својим јаким канџама. Кад напуни годину дана, напушта мајку и почиње самосталан живот.

Коала живи на дрвету, и стабло које одабере за свој

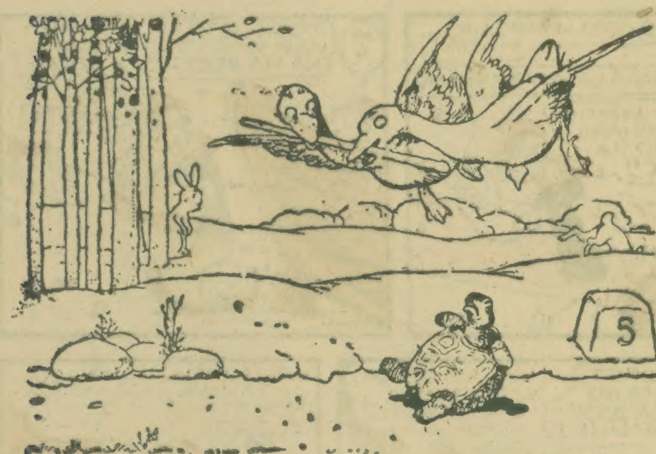

„стан“ огорчено брани од других животиња, чак и од остале своје „сабраће“. Кад неки сусед покуша да се узвере уз њено дрво, коала га гура ногама, удара предњим шапама и страховито цичи. Њени крици су продорни и оштри и потсећају на цик тестере. Готово читав свој век коала проведе на дрвећу, по коме се креће веома спретно. Међутим, чим се нађе на земљи „живи меда од плиша“ постаје неспретан и тром, јер су његови удови прилагођени животу на дрвећу. На предњим шапама коала има по три прста и два палца, којима лако може да обухвати сваку грану. Коала је ноћна животиња и дан обично преспава. У сумрак се буди и полази да тражи храну, коју обично налази на истом дрвету на коме и „станује“.

Овај мали аустралиски торбар једини је преживели припадник једне давно изумрле животињске врсте. Некадашњи преци коале, који су живели у доба мамута и других џиновских преисториских животиња, били су необично велики и тешки преко пола тоне. Тако гломазни и незграпни, они свакако не би могли да послуже као модел за омиљену дечју играчку — меду од плиша.

С МАЛО РАЗМИШЉАЊА СЕТИЋЕТЕ СЕ...

Која је ово басна?

Од славнога Лафонтена остале су нам многе басне које су познате свима онима који су прошли кроз школу. Наш данашњи цртеж претставља епизоду из једне Лафонтенове басне.

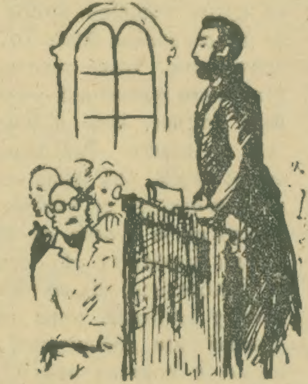
Да ли можете да се сетите шта се прича у тој басни?

(О корњачи која је хтела да лети).

Из наше прошлости

Наши најстарији доктори филозофије, права и медицине

У нашим старим часописима забележено је неколико имена наших људи за које се тврди да су били први Срби који су положили докторате из филозофије, права и медицине.

Овде ћемо набројати неке од њих. Матија Живић из Товарника био је први Србин који је положио докторат филозофије. То је било 1772 године. Први доктори медицине били су Петар Милорадовић из Сент Андреје, који је положио докторат 1778, а дисертација му је била: „De saburra primarum viarum“. Године 1784 Јован Живановић из Каменице положио је докторат медицине, а бранио је тезу: „De furunculo“.

Први доктори права били су: Матија Марковић, који је положио докторат 6 септембра 1776, Павле Марковић 6 септембра 1783, а 26 маја 1786 докторат је положио Сава Текелија.

Као магистри хирургије помињу се Јосиф Марковић, који је то постао 1772, затим Михаило Ђурковић 1784, Игњат Радић и Јован Влаховић 1785 и Матија Шимић 1786.

Српски лист у Бизерти

Од 1916 до 1918 године излазио је лист „Напред“ у Бизерти, у Тунису, на српском језику. Лист је био намењен српским војницима и избеглицама. Имао је и недељни забавник под насловом „Из старих ризница“.

Ко је компоновао оперу „Никола Шубић Зрињски“

Оперу „Никола Шубић Зрињски“ компоновао је Иван Зајц, композитор и оснивач опере у Загребу. Зајц је рођен 1832 године на Ријеци, а умро 1914 у Загребу. Он је основао хрватску Оперу, написао преко стотину композиција и 29 опера и оперета, међу којима су најпознатије: „Никола Шубић Зрињски“, „Бан Легет“, „Мислав“, „Лизинка и Златка“ итд.

Кад су употребљени први балони у српској војсци

У српској војсци балонска чета формирана је још 1912 године за време Балканских ратова. Главна централа за

војне балоне била је у Медошевцу код Ниша. Чета је имала два балона. Године 1912 балони нису употребљавани, али су искоришћени 1913 године.

НЕКАД И САД...

БОРБЕ С БИКОВИМА

Борбе с биковима поникле су у Шпанији, али се одржавају и у многим другим земљама: у Мексику, Перуу, Венецуели и још неким државама Средње и Јужне Америке. Док је у већини земаља циљ борбе да тореадор на крају убије бика, због чега се и зове матадор (према шпанском: матар — убити), у Костарики и још неким земљама забрањено је убијање животиње.

Борбе с биковима настале су пре много векова, као витешка игра шпанских племића. Отада се оне стално одржавају, па није чудо што је кроз ту веома дугу традицију изграђен низ правила и уопште читав церемонијал, без којих се ове борбе не могу ни замислити.

Класичном борбом с биковима — каква се може видети, например, у Мексику — руководи жири састављен од неколико чланова. Он своје одлуке саопштава преко дувачког оркестра, који се једини и може чути у буци и галами темпераментних гледалаца. За сваку врсту одлуке постоје нарочите кратке композиције, нека врста „звучних саопштења”.

Кад жири да знак за почетак, на арену излази целокупно особље које тога дана учествује у кориди. На челу китњасте поворке јаше командир арене у старој витешкој ношњи, а за њим иду пешке три тореадора у злату и свили, држећи леву руку увијену у огртач. Иза њих наступају бандериљероси, пикадори и остало помоћно особље, сви у живописним, богато украшеним оделима. Они прво поздрављају чланове жирија, а онда публику. Од тог тренутка бука гледалаца не стишава се све до краја кориде.

Борба почиње кад се тореадор и бик нађу сами на арени, један према другом. Тореадор у почетку носи у руци само црвен плашт, обично са жутим наличјем, којим треба да раздражи бика. То раздраживање тече по тачно утврђеним правилима, уз одређене фигуре, позе и покрете тела и плашта. Разјарен црвеном бојом, бик јурне на човека, а овај му се уклања тек пошто га је пустио да му се сасвим приближи. Но, дешава се да тореадор, кад га бик доведе у шкрипац, мора да се спасава иза специјалних заклона, а понекад чак и прескакањем ограде на арени.

На арену затим ступа пикадор на коњу, који лаким убодима копља још више раздражује бика. Исти задатак имају и бандериљероси, који у тело животиње забадају бандериље — нарочите „свеће“ украшене врпцама, које ту остају до краја борбе.

Тек после тога настаје права борба. Тореадор узима мач и пошто се још неко време поиграваo плаштом и изморио бика — зарива му мач у срце. Ако је завршни ударац добро изведен, бик падне као покошен. Али, често је животиња само рањена и онда бесомучно навали на тореадора, који мора да употреби сву своју снагу и вештину да избегне њеним роговима и дотуче је. Дешава се да и човека изнесу са арене тешко рањена, па чак и мртва. Сматра се да мало који тореадор заврши природном смрћу.

После завршене борбе жири доноси оцену и одређује шта тореадор добија као трофеј: да убијеном бику отсече папке, уши или — ако је оцена нарочито висока — реп. Држећи у руци освојени трофеј, тореадор прави око арене почасни круг и поздравља публику, а ова му одушевљено аплаудира. Најзад, тореадор баца међу гледаоце свој трофеј, око кога настаје очајно отимање.

Данас се борци с биковима зову углавном матадори. Они имају своју професионалну организацију, али постоји и знатан број аматера. Матадор сам плаћа пикадоре и остало помоћно особље од дела прихода са кориде који њему припада. Док су матадори раније били искључиво Шпанци или Јужноамериканци, данас има матадора и других народности. Један од најчувенијих је Сидней Франклин, из Бруклина.

Мада је борба с биковима у основи свиреп „спорт”, који је у прошлости служио за распаљивање најнижих људских страсти и одвраћање пажње становништва од разних животних проблема, он се још и данас одржава. У неким земљама он је чак задржао ону улогу заслепљивача маса. Међутим, понегде се чине покушаји да се тај спорт оплемени и да у њему остане само оно што и вреди гледати: складност покрета, спретност и вештина тореадора, којима се он спасава испред побеснеле животиње, не убијајући је.

Ако хоћете да омршавите
добро једите ујутру

Ако хоћете да ослабите, добро једите ујутру! Многима ће ово изгледати невероватно, али ипак је тачно. А ево зашто. Раније се мислило да осећај глади проузрокује желудац својим грчењем. Кад је он пун, та се грчења смирују и глад ишчезава. Према тој теорији, лица која желе да омршаве могу јести колико год хоће, само та храна мора бити сиромашна калоријама. На тај начин неће их морити глад, а у исто време ће и мршавити.

Данас је ова теорија одбачена. Утврђено је да се центри за регулисање апетита налазе на доњој страни мозга, у делу званом хипоталамус, и према томе каквог је састава крв која напаја тај део ми осећамо или не осећамо глад. Кад једемо, у крви нам се нагло повећава проценат шећера. И баш тај шећер у крви регулише уређај за апетит, као, например, што топлота утиче на дизање живе у термометру.

Ми дакле осећамо глад кад нам је проценат шећера у крви мали. Чим почнемо да једемо, један део хране претвара се у шећер и кад тај проценат шећера у крви достигне одређени ниво, уређај за апетит заустави се и глад престаје. Кад радимо и трошимо енергију, опада нам проценат шећера у крви и чим се спусти испод одређеног нивоа наш уређај почне да ради и ми поново осећамо глад.

Сад нам је лако закључити: ако хоћемо да омршавимо потребно је узимати храну која ће с мање калорија одржавати дуже времена висок постотак шећера у крви. На тај начин ми ћемо мање јести, а ипак нас неће мучити глад.

Сад се поставља питање: шта треба јести? Наша храна састоји се углавном из угљених хидрата, протеина и масти. Сматра се да од протеина зависи рад механизма за регулисање апетита.

Доручак треба да буде најважнији обед и храну треба тако изабрати да с њом унесемо у организам довољну количину протеина. Проценат шећера у крви повећава се, до душе, и кад уносимо угљене хидрате, али то је кратког века и убрзо опет осећамо глад. Протеини, напротив, не повећавају тако нагло проценат шећера у крви, али тај ниво одржавају дуже, тако да треба много више времена док проценат сиђе испод оног одређеног нивоа кад уређај за апетит ступа у дејство и глад се поново јави. Како и маст успорава варење угљених хидрата и протеина, то и она доприноси да се стабилизује количина шећера у крви.

Значи, ако ујутру узмете само шољу беле кафе с пецивом ви ћете унети храну која има довољно калорија, али нема протеина и бићете приморани, да бисте утолили глад, да поједете још нешто пре ручка. И не само то, већ ћете се за ручком добро најести. Али, ако ујутру узимате храну богату протеинима: воћни сок, јечмену кашу и јаја са сланином и препеченим хлебом, ви целог јутра нећете осећати глад, па ни у подне нећете много појести. У оба случаја унели сте око 200 калорија, али у првом случају само 4 грама протеина, а у другом 17 грама.

Жене које не једу ујутру да се не би гојиле, греше, јер оне до подне, онако „успут“, унесу много више калорија него да су добро доручковале. Ако не можете ујутру јести, устаните пет минута раније и радите мало гимнастику, па ћете се изненадити какав ћете **апетит добити.**

Дабар и ној — најотпорније животиње

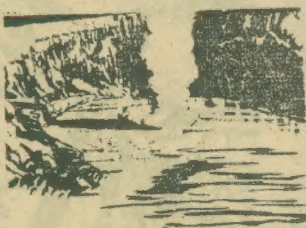
За најотпорније и најздравије животиње сматрају се дабар и ној. То су животиње које врло ретко оболевају и које у зоолошким вртовима такорећи није потребно лечити. Ној је познат и по томе што од свих животиња има најјачи желудац, који је у стању да свари и најтврђе минерале. Дабар је толико отпоран да може да живи у свим крајевима света, под условом да тамо има воде. Он с лакоћом подноси најјаче мразеве, а задовољава се за исхрану корењем, лишћем, грањем и разним отпацима. Његови зуби расту без престанка, тако да може да их троши до миле воље.

Невероватна отпорност и здравље дабра и ноја објашњавају се на тај начин што те две животиње спадају међу најстарије на свету. Оне су се у борби за опстанак до те мере прекалиле да су постале невероватно отпорне.

ВЕРОВАЛИ или не...

НАЈВЕЋИ ГЕЈЗЕР НА СВЕТУ

Кратер вулкана Поас, у Костарики, уствари је огромно језеро сумпоровите воде која стално кључа. За време ерупције вулкана из кратера дижу се стубови воде који су понекад високи преко 600 метара.

ЖИВА ПРАВНИЧКА БИБЛИОТЕКА

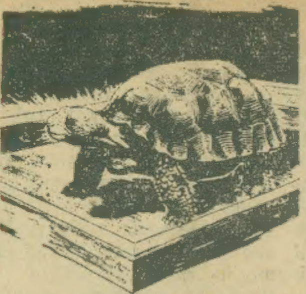
Иг Доно (1527—1591), професор права у Паризу, знао је напамет читав „Корпус јурис“, збирку старог римског права која има сто томова, колико отприлике износи приручна библиотека једног савременог адвоката. Приликом суђења, одбране или својих предавања Доро никад није отварао своје књиге, већ је све параграфе и чланове закона цитирао напамет.

„УКУСНА“ ИМЕНА

У граду Кокоа, у Флориди, постоји једна трговина животних намирница чији су власници Бекон и Егс. Ако бисмо превели име града, као и имена трговаца, добили бисмо све што је потребно за једну лаку, укусну вечеру. Наиме, преведено на наш језик име града значи „какао“, а имена власника радње — „сланина“ и „јаја“.

КОРЊАЧА КАО ПОРОТНИК

У афричком племену Банганте приликом свих суђења пресудну и последњу „реч“ има једна корњача којој је додељена улога пороте. Корњача се налази на једном великом дрвеном послужавнику који се поставља испред судије. Пошто тужилац и окривљени заврше своја излагања, „реч“ се додељује корњачи. Ако корњача пође према судији, оптуженог сматрају кривим. Међутим, ако се корњача упути на супротну страну оптуженог пуштају на слободу.

ЉУБИТЕЉ ПОЕЗИЈЕ

Филип Бартело (1876 до 1934), секретар француског Министарства иностраних послова, веома је волео поезију. Бартело је не само радо читао песме, већ је и сваку песму која би му се свидела учио напамет. Овај необични љубитељ поезије знао је напамет 26.000 песама.

НЕОБИЧНИ ТЕМЕЉИ

На обронку једног брежуљка изнад града Ваншенфелда, у Немачкој, налази се висока, округла кула чији камени темељи личе на цинковску старинску кесу за новац. Кулу је сазидао неки трговац који је захтевао да темељи буду тачна, само увећана, копија кесе у којој је држао новац којим је платио за зидање куле.

БРЗА БРЗИНА

У Суклиду, у америчкој држави Охајо, један спортски клуб сазидао је дом, на чије је отварање позвао многобројне госте. Грађење зграде потрајало је дуже него што је било предвиђено, тако да је она завршена уочи саме свечаности. Све је било готово, сем што унутрашњи зидови нису били измалани. Ипак, свечаност је одржана у заказано време, јер је клуб најмио четрдесет и седам молера који су читав посао обавили за три минута и двадесет и пет секунди.

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Испричаћемо вам животопис једног нашег познатог писца. Прво ћемо изнети оно што се о њему највише зна, а затим редом оно што је мање познато и што се теже памти.

Рођен је у Баји, у Бачкој, 1772 године, у занатлиској породици. Школовао се по разним местима и имао многа занимања. Права је свршио у Пожуну, али највише је радио као учитељ и списатељ, селећи се из места у место. Живео је у Загребу и Трсту, путовао по Италији, затим по Средоземном и Црном Мору. Био је учитељ у Земуну и Сент-Андреји.

Да ли можете да се сетите о коме је реч? Ако не, наставите даље да читате.

Дуже времена провео је у Србији. Свој живот описао је у два маха: први пут на немачком, а други пут на српском језику. Од њега су остала и два путописа: „Путешествије по Сербији“, које је написао 1828; а други путопис је из 1845 године и у њему описује своја лутања по Угарској, Румунији и Јужној Русији. Оба путописа су му пуна претераности, самохвалисања и измишљотина.

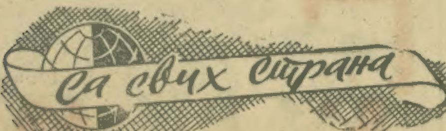
Јесте ли се сад сетили? Ако нисте, наставите даље да читате.

Био је директор књажевско-српског театра и организовао је позоришне претставе у Крагујевцу и Београду под заштитом кнеза Милоша. Од њега је у рукопису остало преко двадесет преведених и прерађених позоришних дела, шаљивих игара, друштвених комедија, историских и романтичних драма. Умро је у великој беди 8 новембра 1847 године.

Он је био слаб као писац и комичан као личност. Има заслуга као човек који је први стао приређивати српске претставе, стварао први српски позоришни репертоар и живље заинтересовао српску публику за позориште и драмску књижевност.

Ако се нисте ни сад сетили, даћемо вам одговор.

(Јоаким Вујић)

МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ КОД СТАРИХ ГРКА И ЕГИПЋАНА

Музику воле сви народи и сваки од њих има своје инструменте. Стари Грци и Египћани такође су јако ценили музику. О томе има доказа не само у записима из оног времена, него су остали и цртежи на појединим предметима из тога доба на којима су приказани људи како свирају на тадашњим инструментима. Грци су знали и волели да свирају на лири, харфи и аулосу, инструменту из врсте обоа. У Грчкој су се приређивала и такмичења међу свирачима, нарочито за време олимписких свечаности. Поред тога, они су волели и неговали хорско певање. Тако су у њиховим позориштима наступали хорски певачи уз свирку и плес. Чувени певачи помињу се и у „Илијади“ и „Одисеји“. На египатским сликама могу се видети групе жена које свирају на харфи, фрули и систруму, некој врсти старе чегртаљке.

КАКО СЕ ОДРЕЂУЈЕ СТАРОСТ ДРВЕЋА

Старост дрвећа није лако одредити, нарочито оног старијег, пошто је оно обично шупље и труло. Међутим, старост једног дрвета најсигурније се установљава према броју кругова на пресеку дебла. Наиме, дрво сваке године нарасте у висину и дебљину. Тај нови израштај сложи се око целог дебла у танком слоју који се налази одмах испод коре. Тако се сваке године ствара по један круг. Укупан број кругова на пресеку стабла одмах изнад земље означава број година једног дрвета. Код неког дрвећа кругови се јасно виде и лако их је избројати. То је случај код јеле, бора, храста и јасена. Код букве и граба кругови се слабо виде и зато је бројање тешко.

ЗЛАТНА МАКРЕЛА

Златне макреле су морске површинске рибе. Оне живе у тропским морима, а нарочито их доста има око Азорских и Канарских Острва. Могу бити дуге и до један метар и тешке десет, па и двадесет килограма. Боја им зависи од осветљења; прелива се у плаво-пурпурне боје металног сјаја. Једино јој реп задржава као злато жуту боју. Када се улови и извуче на палубу, све те боје постепено ишчезавају и макрела добије сивкасту боју. Веома је окретна и ретко брз пливач. Храни се ситном рибом која плива површином океана. Нарочито воли рибе које лете, а оне понајвише и лете кад се појаве макреле, да би им побегле. Макрела је у стању да скочи за пленом неколико метара и не напушта га док га не измори и тада гута жртве једну за другом. Макрела по прождрљивости не уступа ајкули. На пучини је лове на мамац у облику рибе која лети и који пецач повремено диже подражавајући летење.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ПЕРСЕПОЛИС

Оријенталски институт Универзитета у Чикагу објавио је исцрпан извештај о археолошким ископавањима у Персеполису, главном граду староиранске државе, коју је 331 године пре наше ере разорио Александар Македонски. Утврђено је да је Персеполис два и по века пре наше ере био најбогатији град на свету. Већ Плутарх бележи да је Александар за пренос плена употребио 10.000 пари мазги и пет хиљада камила. У данашњој новчаној вредности, плен је износио између 30 и 150 милиона долара.

Од свију налаза најзначајнија је ризница, пошто је она једина досад откривена краљевска зграда из времена династије Ахеменида. Исто толико важна је и ападана, пространа и светла хала краља Дарија, као и престона дворана краљева Ксеркса и Артаксеркса.

ЛУК И КРОМПИР ПРЕКО ЦЕЛЕ ЗИМЕ И ПРОЛЕЋА

Ускоро ће домаћице моћи да имају црни лук и кромпир у току читаве зиме и пролећа. То се постиже на тај начин што се једна хемиска супстанца прелије преко поврћа још пре брања. Она продре у ћелије биљке, па и у плод, и спречава сасушивање. Кад се црни лук попрска њоме недељу-две пре вађења из земље, он остаје свеж пуних осам месеци, а кромпир чак и годину дана.

ЛЕК ЗА ЖУЉЕВЕ НА ТАБАНИМА

Успешан лек против жуљева на табанима пронађен је сасвим случајно. Један амерички војник дошао је код лекара и жалио се на жуљеве. Лекар, да би му ублажио болове, дао му је инјекцију новокаина, средства за локалну анестезију које се употребљава у зубарству. Захваљујући томе, војник је био у стању да сутрадан учествује на једној паради, а после неколико дана жуљеви су му потпуно ишчезли.

После овог случаја лекари су почели лечење жуљева новокаином, које је у већини случајева дало позитивне резултате.

„ЦВЕТНЕ КЛИНИКЕ“ И „ЦВЕТНИ ЛЕКАРИ“

Калифорнија је позната као земља цвећа, које одгајивачима доноси велике приходе. Да би цвеће што боље успевало и било сачувано од разних болести, образована је „цветна клиника“, на којој се испитују и лече болести цвећа. Постоје и „цветни лекари“, који се баве овим проучавањима. Према њиховом мишљењу, највећи непријатељи цвећа су гљивице. Затим долазе вируси и, напослетку, разне бактерије.

НАЈНОВИЈА ПОСТИГНУЋА У ТЕЛЕВИЗИЈИ

Ускоро за телевизију можда неће бити граница. Познато је да јоносфера, слој који се налази на сто километара од Земље, задржава таласе високе фреквенције, што је досад онемогућавало телевизију на већим раздаљинама. Сада се чине покушаји, и већ се прилично у томе успело, да се емитују слике на даљину од 1.218 километара, и то потпуно јасно. Стручњаци се надају да ће телевизија ускоро прећи Атлантски Океан.

НОВА ХОЛАНДСКА ВОЈНА КОЛА

У Холандији су израђена кола која могу да понесу топ од 105 милиметара, тону и по муниције и једанаест војника. Овај камион може да иде и по најгорем земљишту, брзином од петнаест миља на час, док по добром путу прелази на час и четрдесет миља. Кад је терен нарочито тежак, он може да истовари топ и да га вуче за собом, а да га опет утовари кад наиђе на бољи пут. Све то ради сам возач, без ичије помоћи, не напуштајући ни за тренутак своје седиште.

НАЈДУЖИ МОСТ НА СВЕТУ

У Турској ће напролеће почети да се гради циновски висећи мост. Он ће спајати две обале Босфора и биће дуг преко пет километара, што значи да ће бити дужи од досад најдужег моста на свету, који се налази у Сан Франциску. Његова изградња стајаће око 21 милијарду француских франака.

ПЛОВЕЋА ПОШТА

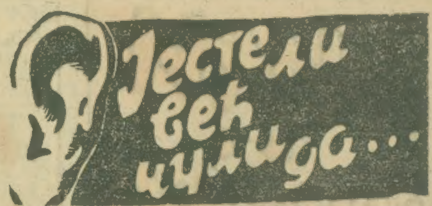
У Кашмиру на реци Јелуну, близу места Сринагара, установљена је прва пловећа пошта на свету. Она прима и уручује писма, телеграме и друге поштанске пошиљке, као и новац. Оваква пошта уведена је стога што се у тој области преко 50 од сто становништва бави риболовом и највећи део времена проводи на води.

УПОТРЕБА ЦИСТЕРНИ СТАРИХ 2.000 ГОДИНА

Израелска влада ускоро ће приступити наводњавању велике пустиње Негев на један необичан начин. За ово наводњавање употребиће се цистерне грађене још пре 2.000 година, помоћу којих је пустиња Негев у античко доба била претворена у плодно земљиште. Оне имају капацитет од 75.000 кубних метара и прикупљале су атмосферски талог за време великих киша и поплава, док је у току сушног лета вода из њих, кроз дуге канале, одлазила до житних поља и башта. Мада је отада прошло 2.000 година, цистерне нису много оштећене и радови на њиховој оправци неће дуго трајати.

НАЈВЕЋИ КАМИОН

За велике грађевинске радове израђен је недавно један огроман камион. Он је дугачак око осам, а висок преко три метра. Може да понесе товар од шест вагона, а има два мотора од по 350 коњских снага. Да би истовар био бржи, цела каросерија може да се нагне, тако да се камион истовари за непуна два минута.

…у славу проналазача сијалице Едисона подигнута је спомен-кула висока око 50 метара. На врху

куле налази се огромна електрична сијалица начињена од три тоне стакла и три тоне челика.

…некад се при уласку у туђу кућу или собу није куцало, већ је посетилац морао да гребе по вратима. Пред вратима француских владара налазио се нарочити чешаљ који је служио за гребање.

…на острву Фиџи уместо новца употребљавају се китови зуби.

…реч „јиљак“ има код нас два потпуно различита значења. У источним

крајевима Србије значи јоргован, док у осталим крајевима тим именом називају слепог миша.

…биљка арахис, која расте у јужним крајевима, доноси плод сличан махунама код пасуља и грашка. Плод арахиса, који је код нас познат под именом кикирики, сазрева кад се покрије земљом.

…папагај који је тежак свега 134 грама у стању је да својим кљуном подигне кавез од три килограма. Кад би

људи располагали истом снагом, човек тежак осамдесет килограма могао би зубима да дигне терет од две тоне.

…да би зрно пшенице проклијало и биљка израсла, потребна је температура од две хиљаде степени. Разуме се да је та топлота распоређена на све дане клијања и растења.

…прву хармонику начинио је 1822 године један Бушман који се школовао у Европи.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

КО УМЕ ЖМУРЕЋИ ДА НИШАНИ?

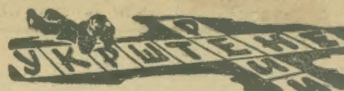
Отворених очију можете корачати право, нема сумње. Али, жмурећи то иде много теже. Свако онда скрене помало устрану.

Они бројеви доле дају вам прилику да видите за колико ћете ви скренути с правога пута кад зажмурите. Можете се помоћу те табле играти и са својим друговима и другарицама, да видите ко ће постићи бољи резултат.

Узмите овај лист, па га закуцајте на зид. Затим на једно пет корака од зида ставите на под неки предмет, као белег одакле ћете нишанити. Подигните руку, нанишаните прстом на број 50, зажмурите, па жмурећи пођите ка табли. Идите тако док прстом не додирнете зид. Отворите онда очи и видите који сте број погодили. Поновите то још двапут, па саберите бројеве које сте погодили.

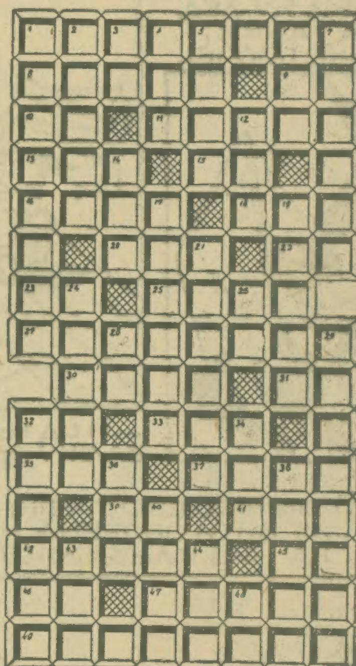
Ако играте с друговима, свако од њих нека тако трипут нанишани, да видите ко је бољи.

2			5			2
5	10		20		10	5
		30	40	30		
	20	40	50	40	20	
		30	40	30		
	10		20		10	
2			5			2

Водоравно: 1) хемиско једињење азота и водоника непријатног мириса; 8) један занатлија; 9) нота; 10) хемиски знак за иридијум; 11) земљорадник; 13) чај; 15) предлог; 16) спис; 18) врста, пасмина; 20) књига, свеска; 22) свеза; 23) осовина; 25) област, подручје; 27) планина у Босни; 30) аутоматско експлозивно оружје (множ.); 31) део коњске опреме; 32) један зачин; 33) коњи; 35) слово грчке азбуке; 37) општинско подручје; 39) слово латинице; 41) свеза; 42) менично јемство (множ.); 45) врста першуна; 46) предлог; 47) страно мушко име; 49) синтетичка плава боја.

Усправно: 1) врста крокодила; 2) тих; 3) јединица за мерење отпора електричне струје; 4) јужно воће; 5) држава у Азији; 6) речно острво; 7) земља Далеког Истока; 12) део ваге; 14) оружан сукоб народа; 17) град у Швајцарској; 19) соба, просторија; 21) новац; 24) врста тканина; 26) одречна речца; 28) лична заменица; 29) врста платна; 32) наше погранично место; 34) име наше филмске глумице; 36) лука у Израелу; 38) оруђа; 40) капија; 43) талас; 44) друга; 48) слово латинице.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) шала; 5) катода; 7) Кораб; 8) ла; 10) улар; 11) Лех; 12) пен; 13) лама; 14) А(лекса) Н(енадовић); 15) Тиват; 16) оливин; 18) Оран; 19) Абадан; 21) спона; 22) ес; 24) „Леда“; 25) Тот; 26) ата; 27) сала; 28) пи; 29) тапир; 30) тресет; 32) алат.

Усправно: 1) шаран; 2) атар; 3) лоб; 4) Ад; 5) колено; 6) Алеман; 7) купа; 9) ахат; 11) лавина; 13) ливада; 15) Тирана; 17) лобода; 19) апетит; 20) неолит; 21) слап; 23) стар; 25) тапет; 27) сеса; 29) Тел; 31) Ра.

ВИДИТЕ! СВАКЕ ГОДИНЕ У ОВО ВРЕМЕ ИДЕМ НА ПЛАНИНУ ДА НАСЕ-ЧЕМ ДРВА ЗА ЗИМУ...

ДРВА СУ ТЕШКА, ПА ИХ ЈЕДВА ДОВУЧЕМ! ОВЕ ГОДИНЕ ДОШАО САМ НА ДИВНУ ИДЕЈУ!

ИСЕЋИ ЋУ ЛЕД НА ТАНКЕ, ТАНКЕ ПЛОЧЕ...

...И ОД ЊИХ НАПРАВИТИ КЛИ-ЗАЉКУ ОД ВРХА БРДА ДО КУЋЕ!

КАД НАПРАВИМ КЛИЗАЉКУ ПОЧЕ-ЋУ ДА СЕЧЕМ ДРВА...

...И ТО ШТО БРЖЕ МОГУ ДА МИ СЕ ЛЕДЕНИ ПУТ НЕ ОТОПИ... ЈЕР ОНДА САМ ПРОПАО.

ТАКО, ПРЕ НЕГО ШТО ТРЕПНЕШ ОКОМ, ДРВА ЋЕ БИТИ ОБОРЕНА И СПУШТЕ-НА НИЗ КЛИЗАЉКУ...

И ДУШКО ЋЕ БЕЗ ВЕЛИКЕ МУКЕ ИМА-ТИ ДРВА ЗА ЦЕЛУ ЗИМУ!

